
Elektoralna

Dzielnice: Śródmieście Wola

Osiedla: Śródmieście Północne Mirów

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe

Rok utworzenia nazwy: 1771

Opis

Elektor - tytuł księcia niemieckiego, który miał prawo uczestniczyć w wyborach cesarza. Z czasem każdy obywatel mający prawo oddania ważnego głosu w jakichkolwiek wyborach. Nazwa pochodzi od tytułu Augusta II elektora saskiego.

Ciekawostki

Powstała jako trakt, który łączył Warszawę z polem elekcyjnym we wsi Wola. Pod koniec XVII w. powstała tu jurydyka Wielopole, a w 1720 ulicę uporządkowano i nadano jej dzisiejszą nazwę. Istniało tu 15 kamienic, 2 pałace, 10 domów, 40 dworców, browar i manufaktura Dangla (nr 12), produkująca karety i powozy i zatrudniająca ponad 300 pracowników. W XIX w. dworki zamieniono na kamienice, później zbudowano tu również parę wielkomiejskich domów. W XX w. była to ulica rzemieślników i handlarzy, których większość stanowili Żydzi. W jednej z kamienic mieściła się redakcja tajnego pisma Wolność, która, mimo, że spenetrowana przez hitlerowców ocalała, bo żołnierze nie znaleźli przemyślnie ukrytej maszyny drukarskiej. W 1940 ulica włączona została w obręb getta, jednak do 1943 została zeń wyłączona. W czasie Powstania Warszawskiego tędy właśnie szło główne natarcie wojsk SS. W czasie wojny ulicę zniszczono w małym stopniu i choć tak naprawdę tylko 5 domów to była ruina, Biuro Odbudowy Stolicy w latach 1946-9 zburzyło część kamienic z XVIII i XIX w. i zbudowało tu kamienice w stylu historycznym.

Stan obecny:

Nr 2: **biurowiec Banku Polskiego**. Powstał w latach 1829-30 wg proj. A. Corazziego i J. Gaya. Rozbudowany w latach 1865-6 i 1929-30 wg planów J. Ankiewicza, który przysposobił dom dla banku. Z okazji budowy, w 1927 minister skarbu Król. Polskiego, książę Drucki-Lubecki posadził własnoręcznie kasztan na dziedzińcu, który rośnie tu do dziś. Po wojnie zrekonstruowany w 1950-4 wg proj. Piotra Bieganskiego, mieści się tu Główny Urząd Miar.

Nr 3: **kamienica Brzostowskiego**. Powstała w 1823-4. Mieszkał tu i zmarł w 1825 w wieku 33 lat Antoni Malczewski, poeta, autor powieści Maria; jednocześnie był on jednym z pierwszych polskich alpinistów i jako pierwszy Polak zdobył on w 1818 Mont Blanc. Jego książka zalegała wówczas w księgarniach, a on sam zmarł w nędzy na raka. Jego towarzyszką była chora psychicznie Zofia Rucińska (katalepsja). W 1834 zamieszkała tu Izabella Barcińska, siostra Fryderyka Chopina, pisząca poczytne i popularne opowiadania dla dzieci.

Nr 4\6: w tym domu mieszkał **Ludwik Bazyłow** (1915-1985) - historyk, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, autor wielu publikacji książkowych, z których najśłynniejsze to "Historia Rosji", "Historia powszechna 1789-1918", "Historia powszechna 1492-1648" i "Polacy w Petersburgu".

Nr 5\7: **XVII Liceum Ogólnokształcące im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego**. Budynek powstał jako jedna ze szkół na tysiąclecie Polski w 1959 wg proj. Tadeusza Węglarskiego i Zofii Fafiusowej. Szkołę otwarto 28.06.1960 jako pierwszą tysiąclatkę w Warszawie i nadano patrona. W 1961 PEN Club podarował bibliotece 1200 książek. Do 1968 szkoła stanowiła poligon doświadczalny dla UW. W 1962 szkoła otrzymała Sztandar ze składek zakładów opiekuńczych, nauczycieli, rodziców i młodzieży. "Hymn" napisał St. R. Dobrowolski, a muzykę opracował M. Radzik. Do tej szkoły uczęszczał Grzegorz Przemyk, zamordowany przez milicję w czasie świętowania zdanej matury na Starówce. 14.05.2003 odsłonięto tablicę ku pamięci Przemyka, w którą wmurowano kartkę z białego marmuru z wierszem Przemyka. W 2007 wyremontowano boisko i otoczenie szkoły.

Nr 6: **Blok mieszkalny**. Powstał w latach 50 XX w. w stylu socrealistycznym.

Pałac Wielopolskich. Powstał w XVIII w. W latach 20 XIX w. mieszkał tu Stanisław Węgrzecki, prezydent Warszawy. Miał on trzy córki na wydaniu, które stanowiły obiekt westchnień lokalnych młodzieńców. Słowacki wspominał, że córki rządziły rodzicami i robiły co chciały.

Nr 11: **kamienica Piekarskiego**. Zbudowana w 1913. Po wojnie została obniżona i pozbawiona dekoracji, bo przed wojną parter i pierwsze piętro wyłożone były czerwonym marmurem, a wyżej kamienica była w stylu baroku. W czasie II wojny mieszkał tu przez moment Adam Czerniaków i fotograf Jerzy Benedykt Dorys. Piękna kuta brama żelazna.

Nr 12a: **oficyna**. Pochodzi z 1900, po wojnie przebudowana.

Nr 12: **szpital św. Ducha**. Wcześniej mieściła się tu manufaktura Dangla, produkująca powozy i karety wg wzoru londyńskiego do roku 1782. Sam szpital powstał w latach 1859-61 wg proj. Józefa Orłowskiego z wystrojem rzeźbiarskim Jana Józefa Mantzla m.in. budynek wieńczyła rzeźba anioła z rozpostartymi skrzydłami. Szpital wcześniej mieścił się na Pivnej, potem na Przyryнку i Konwiktorskiej. W czasie nalotów w 1939 i 1944 zginęło tu po kilkaset osób. W czasie okupacji ulica była wciągnięta w obręb getta, a ogrody szpitalne były bodaj jedyną oazą zieleni w szczelnie zabudowanej dzielnicy. Po wojnie budynek w 1953 wiernie odtworzono na potrzeby Stołecznego Domu Kultury. W holu umieszczono rysunki hutników, murarzy i piekarzy, kolejkę sklepową i chłop z mechanikiem, ściskających sobie dłonie na tle traktora.

Nr 12\14: **Zespół Szkół nr 63 i Zespół Szkół nr 85**.

ZS nr 63: **Szkoła Podstawowa nr 213, Gimnazjum nr 62**.

ZS nr 85: **Szkoła Podstawowa nr 243, Gimnazjum nr 146, Szkoła Przysposabiająca Do Pracy nr 5**.

Bloki osiedla Mirów. Powstały w 1948-60 wg proj. Tadeusza Kossaka z zespołem. Pierwszy powstał dom na rogu Orlej i Elektoralnej.

Nr 13: **kamienica z 1900**. W bramach znajdują się odboje z datą 1904.

Nr 14: **Fabryka Wyrobów Srebrnych i Platerowanych Józefa Frageta**. Zabudowania powstały w 1844 wg proj. Andrzeja Gołońskiego dla fabryki Frageta, przeniesionej tu z Królewskiej. Zakład działał tu do 1851, Fraget, z pochodzenia Francuz, stworzył jedno z pierwszych laboratoriów galwanicznych. Wyroby fabryki znane były na całym świecie, w Azji na srebrną zastawę mówiono nawet warszawskie srebro. Towar eksportowano m.in. do Turcji, Persji i Afganistanu. Zakład posiadał własne magazyny w Petersburgu, Moskwie, Charkowie, Kijowie, Odessie, Rydze i Tyfilisie. W 1867, roku śmierci właściciela pracowało tu 250 osób, działało 24 żelazne tokarnie, modelarnię, gisernię, wiertarnię, stolarnię, nożyce mechaniczne, wentylatory, wszystko działające dzięki maszynom parowym. W roku 1945 firma wznowiła działalność, ale w 1951 upaństwowiono ją i połączono z fabryką braci Hannebrg, tworząc Warszawską Fabrykę Platerów Hefra. Do dziś zachowała się dekoracyjna plakieta z nr hipotecznym i inicjałami JDF (Józef Fraget) i metalowa brama z datą 1824, upamiętniającą założenie zakładu.

Nr 16: W 1830 założono tu **Fabrykę Platerów Frageta**, czynną do II wojny.

Nr 20: **Blok mieszkalny**.

pałac Wicherta. Dom powstał w 1784. Mieszkał tu w trzypokojowym mieszkaniu w latach 1829-31 Juliusz Słowacki. Tutaj napisał „Mindowe, „Mnicha, „Jana Bieleckiego, „Marię Stuart i inne. 08.03.1831 Słowacki wyjechał z Warszawy na zawsze. Kamień pamiątkowy. Upamiętnia fakt, że mieszkał tu Juliusz Słowacki.
Bruk.

Nr 35: **Dwór Koszutkich**. W maju 1905 obradowała tu Rada Partyjna PPS z Piłsudkim

Data nadania nazwy: 1771 rok
